

**СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ**

СРПСТ

**БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093
E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs**

ЗА ЗАЈЕДНИЧКИМ СТОЛОМ
Одржана седница Одбора за просвету
Народне Скупштине Србије

У сали 2 Дома Народне Скупштине Републике Србије у среду, **12.05.2010.** године одржана је заједничка седница скупштинског Одбора за просвету и релевантних синдиката просветних радника, којој је присуствовао и министар просвете са најближим сарадницима. председавао је др Зоран Шами, председник Одбора. У уводној речи председавајући је нагласио да је овај састанак организован како би чланови Одбора били упознати са приоритетним захтевима релевантних синдиката у српском образовном систему. Сама сала у једном моменту је постала претесна за све учеснике, с обзиром да су се одазвали сви чланови Одбора, да је било више синдиката из свих сектора образовања, укључујући и предшколско и универзитетско, као и због чињенице да је министар био посебно „појачан“ са помоћницима за финансије, за предшколско и основно, за средње и за универзитетско образовање.

На почетку састанка председник Синдиката образовања Србије је приговорио на општи и нејасно утврђен дневни ред, без фокусирања на одређено питање, односно проблем, на што је др Шами одговорио „ако не знате о чему да разговарамо, не морамо ни да разговарамо“, а затим свој став ублажио, рекавши да је управо то и био циљ – да се директно од синдиката чује шта су по њима горући проблеми и питања.

Прва која се обратила Одбору била је г-ђа Јелена Бојковић из Синдиката високог образовања Србије (СВОС), која је апострофирала проблем неплаћања увећане зараде (већ увећаних **12%**) за председнике овог синдиката и поменула питање тужбе због, из ранијег периода, неизједначених основица за обрачун и исплату зараде у овом сектору са другим секторима у образовању. Један део дискусије је посветила и процедурама око доношења новог Закона о високом образовању.

Након ње, члановима Одбора и другим учесницима скупа обратио се проф. Хаџи Здравко М. Ковач, генерални секретар СрпС-а, који је појаснио став г-ђе Бојковић, не у смислу питања зараде за део синдикалних активиста, већ као проблем дискриминације синдиката који су постали репрезентативни након времена кад је закључен колективни уговор у односу на оне који су потписници колективног уговора. Он је повукао паралелу – ПКУ за високо образовање са ПКУ за основне и средње школе и домове ученика и нагласио да је и СрпС, као и СВОС поднео готово идентичну иницијативу за оцену уставности пред Уставним судом. Након тога, проф. Ковач је нагласио да је за СрпС приоритет сигурност радног места, па самим тим и сва легислатива којом се уређује то питање, а која у овом

тренутку није довршена, те напоменуо да ће поновити захтев Одбору и другим посланичким клубовима везан за постизање већег степена безбедности за запослене и наставнике, као и строжије санкционисање насиља према овој категорији запослених у школи и ван ње. Он је и поменуо крупно питање финансирања по броју ученика које је законска обавеза и навео да подзаконска акта касне иако је рок предвиђен за њихово доношење прошао, као и да су поједине школске управе „обезглављене“ у моменту када нас чекају два крупна посла – уписи и рационализација. Проф. Ковач је посебно нагласио проблем недостатка новца, не само за плате, већ и за све друге активности, при чему је посебно апострофирао проблем финансирања активности везаних за упис у школе. Са задовољством је констатовао да је дошло до заједничког састанка Одбора и синдиката и да би то требала бити чешћа пракса, пошто је знано да је последњи случај социјалног дијалога са видљивим резултатима између синдиката и Парламента остварен приликом доношења претходног Закона о основама система образовања и васпитања и „старог“ Колективног уговора, у смислу прихватања дела амандмана на те документе, али и тада више као резултат међустраничне нагодбе, него снаге аргумената Синдиката. Проф. Ковач је поменуо своју, од раније познату, оцену да социјални дијалог нема алтернативу, али да би он био потпун на свим нивоима, неопходно је да законодавна власт донесе одговарајуће законе, којима ће решити питање имовине над школама и донети Закон о финансирању пренетих и поверених надлежности, без обзира да ли се ради о територијалним аутономијама или јединицама локалне самоуправе. И што је најважније – да се власт јасно одреди да ли јесте или није за социјални дијалог.

Након тога говорио је преставник УСПРС, М. Скробоња, који је своје излагање базирао на анализи стања образовања, објављеној у брошури под истим насловом, у којој су као први проблем навели, по њима врло лош, Закон о основама система образовања и васпитања. Међу проблеме су набројали и недовољно издвајање из БДП-а, чиме су поновили део излагања проф. Ковача, а потом се zaloжили за потребу доношења рационалније мреже школа и то поткрепили нумеричким подацима које је проф. Славко Каравидић објавио у својој последњој књизи. Они су на овом састанку подржали став СрпС-а, а то је неминовност и потреба мењања апсурдног члана Закона који обавезује директоре да расписују конкурс на мали проценат норме, уместо да га распореди стручним наставницима, јер на тај начин Министарство има две штете – плаћају се доприноси као да тај запослени ради пуну норму (баца се новац), у случају да је доведени стручан угрожава људе приликом следеће расподеле часова, а у случају да није стручан трпи, наравно, настава. Представници УСПРС су овом приликом поновили своје раније ставове, од којих неке можемо подржати, јер коинцидирају са ставовима нашег Синдиката.

У даљем току расправе, у дискусију су се укључили представници Синдиката образовања Србије, при чему је председник овог синдиката, Бранислав Павловић имао апсолутно негативан став према овом скупу, кога је назвао „психотерапеутском сеансом“, можда и из разлога што је седео насупрот др Жарка Кораћа, народног посланика и бившег потпредседника Владе РС. Он је изнео замерку ММФ-у (!) што не разговара са синдикатима јавног сектора и напао намеру министарке финансије да „веже“ пензије за плате, те замолио председника

Одбора да синдикате укључи у расправу о законима, али пре него ли ти закони уопште доспеју у скупштинску процедуру.

У расправи, са синдикалне стране, још су суделовали Леонардо Ердељи, председник УСПРС и Јово Гаврић из Синдиката запослених у образовању, науци, култури и физичкој култури Војводине. Док је председник Уније имао агресиван став према свим учесницима, колега Гаврић је у добро познатом маниру више рекламирао себе, него говорио о синдикалним захтевима. Додуше, он је изнео став да би било потребно повећати цензус за утврђивање репрезентативности синдиката, вероватно желећи да импресионира скуп некадашњом величином и заборављајући, при томе, да је једини синдикат који је тренутно утврдио репрезентативност СрпС, што је и министар Обрадовић потврдио на овом скупу, као и чињеницу да ни „његов“ синдикат није утврдио репрезентативност, а добро зна да ће неким синдикатима и овај цензус бити превисок.

Након синдикалаца, скупу се обратио министар просвете, проф. др Жарко Обрадовић, који је нагласио да њему Одбор није потребан да би разговарао са синдикатима, јер он то чини и ван ове институције. При том је навео своје лично 23-месечно искуство о великом броју састанака и разговора са синдикатима. Као основни проблем навео је недостатак финансија, али се, при томе, покушао оправдати наслеђеним стањем и светском кризом. Изнео је задовољство што су након готово две деценије донета 4 нова школска закона и што су у припреми нова 4 закона (о високом образовању, о образовању одраслих, о основној школи и средњој школи). Нагласио је да у разговорима са ММФ-ом представници ММФ-а не инсистирају на смањењу запослених (?!), те нагласио да је у току израда Стратегије образовања и да се може очекивати да се она крајем године нађе на општој, односно јавној расправи. Иако нисмо сагласни са оценом министра да је социјални дијалог био на потребном и очекиваном нивоу, бар са аспекта нашег синдиката, можемо са задовољством констатовати да је министар опет поновио тврдњу да су сва спорна питања са СрпС-ом решена, укључујући и она која се тичу непосредне примене ПКУ на чланове и активисте овог синдиката и још једном поновио да је СрпС једини тренутно неспоран учесник социјалног дијалога, а да други синдикати у року који им је дао министар рада морају да потврде ранију репрезентативност или ће им у супротном министар издати решење о губитку репрезентативности. И он је овом приликом поновио оцену више министра (да ли можда олако дату у јавности?) да „Влада има намеру да повећа плате у јавном сектору“ као и да је Закон о високом образовању усаглашен на КОНУС-у и да ће ускоро у Скупштину.

Трећи део сесије попуњен је мањим бројем краћих излагања чланова Одбора за просвету, у коме су учествовали чланови Одбора – проф. др Жарко Кораћ, проф. др Зоран Шапи, Јон Магда и г-ђа Снежана Стојановић Плавшић. Професор Кораћ је изнео став да прихвата примедбе везане за финансирање, али да мора поменути и питање квалитета образовања, а поготово – зашто наши ђаци по страним критеријумима (PISA, TIMSS и сл.) у правилу постижу веома лоше резултате и да морамо доћи до тога шта то системски у образовању не ваља. И он је поновио став да је овакав пут добар и да и убудуће треба синдикате позивати пре него што закони стигну на Владу или након Владе, у Скупштину.

Г-ђа Стојановић Плавшић је у својој дискусији навела неслагање са ставовима које је изнео представник УСПРС Миодраг Скробоња, рекавши да јој је „лакше да се не сложи са синдикатима када види да се ни синдикати не слажу међусобно“. Она је поставила министру питање да ли је тачно да се број извршилаца повећао и како је то могуће ако се број ђака смањио и то за готово **200.000** у протеклих **12**-ак година.

Г-дин Јон Магда, заменик председника Одбора је овом приликом рекао да је ово нова пракса за рад овог Одбора и да се нада да ће је Одбор развијати и унапређивати, те да се ово десило први пут у време његовог, већ другог, мандата у Народној Скупштини.

Затварајући састанак, председник Одбора, др Зоран Шами је нагласио да ће из свега што је чуо Одбор извести закључке и формирати теме за будућу сарадњу и питања која ће се наћи на дневном реду Одбора. Међутим, он је изразио резерву да ће држава моћи издвајати више за образовање, јер она и сада издваја једну седмину буџета за образовање, а затим још једну седмину за дофинансирање пензија, што је случај незабележен у свету, јер, како је рекао, ни он не зна за земљу у свету која финансира пензије из буџета. У сваком случају обећао је да ће Скупштина размотрити решења у другим земљама и пронаћи неко које би нам одговарало. Што се тиче мреже школа, нагласио је Шами – то није само питање просвете и система образовања, већ и политике, јер су у систем образовања уграђени и специфични интереси државе.

На крају можемо констатовати да је скуп, који није у почетку много обећавао, добио смисао и садржину и има шансу да се настави. Уколико то буде на начин како је већина дискутаната то навела, то би могао бити добар модел, јер је јасно да је највише на поправљању законских ак могуће учинити пре него што они уопште и уђу у редовну процедуру. У супротном ћемо имати модел испоручивања готових решења, која ће бити и даље предмет спорења и беспотребних судских поступака и, наравно, једно лоше искуство више.

Београд, 13.05.2010.год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС-а